

Asia: VN/26268/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot pykälästä (luonnos laiksi vesihuoltolain muuttamisesta) ja säännöskohtaisista perusteluista (luku 7)

Karttulan vesiosuuskunnan lausunto

4 § Viranomaiset

Pykälä tulisi säilyttää entisen lain mukaisena tai pykälässä 4 a§ tulisi selkeästi määritellä mitä kukin viranomainen valvoo. Esim. Kuluttaja-asiamiehelle ei tulisi antaa mahdollisuutta valvoa koko lakia ja siten esim. laitokselle ei tulisi veloitetta toimittaa varautumissuunnitelmaa kuluttaja-asiamiehelle.

4 c §. Kunnan määräysvallan varmistaminen vesihuollossa

Kunnan määräysvallassa olevan vesihuoltolaitoksen tai tukkuvesihuoltolaitoksen omistamaa vesihuolto-omaisuutta tulee pystyä vaihtamaan tai tarvittavilta osin myymään, kunnan, tukkuvesiyhtiön, vesihuolto-osuuskunnan ja toisen vesihuoltolaitoksen kesken, jotta saadaan tarkoituksenmukainen omaisuusjärjestely. Säädöksen tulisi mahdollistaa tilanteet, joissa vesihuoltoa järjestellään tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi kahden vesihuoltolaitoksen välillä, joista toinen voi olla kunnan vesihuoltolaitos ja toinen asiakkaidensa omistama vesihuolto-osuuskunta. Myös kunnan vesihuoltolaitoksen tulisi voida näissä tilanteissa luovuttaa verkostoa vesihuolto-osuuskunnalle, jos se on tarpeen toiminnan tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi.

8 b § Toiminta-alueen supistaminen ja rauettaminen

Pykälän lisääminen lakiin on toivottu lisäys. Toiminta-alueet on voitu alun perin määritellä ilmeisen väärillä perusteilla, joten niiden rauettamisen tai supistamisen mahdollistaminen on toivottavaa.

9 a § Vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelma

Omaisuudenhallintasuunnitelma on hyvä lisäys lakiin. Tässä tulee kuitenkin huomioida, että tämä lisää huomattavasti työmäärää pienillä laitoksilla ja vesihuolto-osuuskunnilla.

Omaisuuksienhallintasuunnitelman laadintaan on saatava selkeät ohjeet ja mallit ja riittävä siirtymäaika. Tietojen toimittamiseen kunnalle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tulee olla valtion ylläpitämä tieto- ja kyberturvallinen valmis kanava tai portaali, jossa kaikki tarvittavat tiedot ja suunnitelmat voidaan toimittaa ja valvontaviranomaiset voivat siellä tarkastella tarvittavia tietoja.

9 b § Vesihuollon turvaaminen

Huolehtimisvelvollisuutta ei tule määrittää toiminta-alueen ulkopuolelle. Huolehtimisvelvoitteen asettaminen koskemaan myös toiminta-alueen ulkopuolisia liittymiä tulee estämään verkostojen rakentamisen ja kiinteistöjen liittymisen toiminta-alueen ulkopuolella.

15 a Vesihuoltolaitoksen varautuminen häiriötilanteisiin

Vesihuollon toimintavarmuus ja varautuminen on otettu huomioon useassa kohdin hallituksen esityksessä, mikä on vesihuollon yhteiskunnallisen merkittävyyden näkökulmasta ymmärrettävää ja tarpeellista.

Kuitenkin 15 §:n velvollisuus olla selvillä toiminnan kannalta keskeisiin tekijöihin kohdistuvista riskeistä ja 15 a §:n velvollisuus vastata vesihuoltopalveluiden saatavuudesta häiriötilanteissa ovat kaikenkattavia ja siten varsin ehdottomia eivätkä ota huomioon tosiasiaa rajallista mahdollisuutta tunnistaa ja hallita kaikkia riskejä ja järjestää vesihuoltopalvelu kaikissa tilanteissa. Kaikenkattava vaatimus ei myöskään anna tukea tai rajaa mitenkään riskienhallintaan ja häiriötilanteisiin varautumiseen kohdennettavien taloudellisten ja muiden resurssien käyttöä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kyseisten pykälien sanamuotoja pitäisi mielestämme yhdenmukaistaa toiselle kriittiselle palvelulle eli sähkön toimitukselle sähkömarkkinalain 19 §:n kohdissa 2) ja 3) sekä 28 §:ssä esitettyjen vaatimusten kanssa. Näin varmistettaisiin, että asetetut vaatimukset ovat realistisesti toteutettavissa ja kohtuullisia ja varautumisen kustannukset pysyvät tarkoituksenmukaisella tasolla, eivätkä aseta liiallista kustannustaakkaa vesihuoltolaitoksille ja lopulta vedenkäyttäjille.

Lisäviranomaisen (aluehallintovirasto) laajentaminen laitoksen varautumissuunnitelman laatimisprosessiin on turha ja lisää byrokratiaa ja kriittisen infraomaisuus- ja turvallisuustiedon laajentumista.

Laitoksen on edellytetty toimittavan varautumissuunnitelma valvontaviranomaisille, pelastusviranomaisille, ja kunnalle. Laitoksen on toimitettava suunnitelma siis kuudelle eri viranomaiselle, joista neljä on valvontaviranomaista. Suunnitelman toimittaminen usealle voi johtaa suunnitelman päätyksen väärin käsiin. Kuluttaja-asiamiehen lisääminen valvontaviranomaiseksi, edellyttää siis myös varautumissuunnitelman toimittamista kuluttaja-asiamiehelle. Varautumissuunnitelmien osalta tulee olla valtion ylläpitämä tieto- ja kyberturvallinen valmis kanava tai portaali, jossa kaikki tarvittavat tiedot ja suunnitelmat voidaan toimittaa ja valvontaviranomaiset voivat siellä tarkastella tarvittavia tietoja.

19 § maksut

” Perusmaksun, liittymismaksun sekä muiden maksujen tulee olla eri alueilla erisuuruisia, jos tämä on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä. Myös käyttömaksu voi olla eri alueilla erisuuruinen edellä

kuvattujen edellytysten täytyessä. Liittymismaksun suuruudessa voidaan ottaa huomioon myös kiinteistön käyttötarkoitus.”

Sanamuodon ei tule olla velvoittava vaan salliva. Perusmaksu, liittymismaksu sekä muut maksut voivat olla eri alueilla erisuuruisia, jos tämä on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä.

23 § Sopimusehtojen muuttaminen

Sopimusehtojen muuttaminen tulee vaikeutumaan, mikä saattaa hidastaa sekä vaikeuttaa tarpeellisten uudistusten tekemistä.

Pykälä tulisi säilyttää voimassa olevan lain mukaisena

24 § Sopimuksen irtisanominen

Lakiluonnokseen on lisätty, että asiakas saa irtisanoa 21 §:ssä tarkoitetun sopimuksen verkostoon liittämistä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella, jos kiinteistöllä ei ole 10 §:n mukaista liittämisvelvollisuutta. Tämä lisäys tulee poistaa ja on turha, koska kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi vapauttaa liittämisvelvollisuudesta, jolloin asiakkaalla on oikeus irtisanoa sopimus.

Muutoin esitetyt muutokset pykälään ovat kannatettavia ja selkeyttävät irtisanomistilanteita.

Huomiot muista hallituksen esityksen kohdista

-

Muut huomiot

-

Laitinen Tuomo
Karttulan vesiosuuskunta